

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____

“ _____ ” _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія музики та народна музична творчість

Галузь знань _____ 01 «Освіта/Педагогика» _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність _____ 013 «Початкова освіта» _____
(шифр і назва спеціальності)

Факультет _____ ПЕДАГОГІЧНИЙ
(назва факультету)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Музична культура українського народу є важливою складовою духовного життя суспільства. Грунтовні знання історії української музики та народної творчості, усвідомлення внеску вітчизняного музичного мистецтва у скарбницю світової музичної класики та сучасної музики – необхідна умова успішної фахової діяльності майбутніх учителів.

Вивчення головних етапів розвитку української музики та її характерних особливостей є невід’ємною і принципово важливою складовою процесу професійного формування музичної індивідуальності спеціаліста.

Метою курсу є вивчення та засвоєння студентами відомостей про витоки та розвиток вітчизняного музичного мистецтва з прадавніх часів до сьогодення, формування професійної композиторської школи, основних тенденцій, жанрів та напрямів у розвитку української музики та її зв’язок із народною творчістю світовою музичною культурою.

Завдання курсу має - ознайомити студентів з основними етапами розвитку української музики, еволюцією музичних жанрів та стилів, притаманних вітчизняної музичної творчості, діяльністю видатних представників вітчизняної музики.

Курс «Історія української музики та народна творчість» невідривно зв’язаний з іншими предметами як фундаментального циклу, — гармонією, поліфонією, історією виконавського мистецтва тощо, так і з предметами соціально-гуманітарного циклу: філософією, естетикою, історією та теорією культури, релігієзнавством, архітектурою, живописом, театром, кінематографом.

В результаті вивчення дисципліни **студент повинен знати:**

- історичні періоди розвитку української музичної культури,
- основні складові творчого композиторського процесу,
- етапи життєвого та творчого шляху видатних вітчизняних композиторів минулого і сьогодення,
- визначні твори вітчизняних композиторів,
- загальну картину музичного життя в Україні попередніх часів та сьогодення.

Студент повинен вміти:

- здійснити комплексний аналіз музичного твору (охарактеризувати образний зміст, драматургію, стилістику тощо),
- аналізувати твори з точки зору стильових зв’язків,
- визначати на слух твори,
- використовувати набуті знання в своїй професійній діяльності

У процесі вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності:**

Загальні:

- світоглядна — наявність ціннісно-орієнтаційної позиції, загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів, розуміння

значущості для власного розвитку історичного досвіду людства.

- комунікативна — здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності
- інформаційна — здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань; здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності.
- самоосвітня — здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку, спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію.

Фахові:

- методична — здатність застосовувати базові філософські, психолого-педагогічні та методичні знання і вміння для формування ключових і предметних компетентностей;
- музично-інформаційна і технологічна — здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках.

Спеціальні:

- мистецтвознавча — знання історії музики (вітчизняної і зарубіжної), розуміння закономірностей становлення й розвитку музичного мистецтва різних країн у різні історичні періоди; знання творчого доробку композиторів різних епох та розуміння стилістичних і жанрових особливостей музичних творів; здатність застосовувати знання з історії музики та інших видів мистецтва у професійній діяльності.
- музично-теоретична — знання, розуміння і здатність застосовувати на практиці основні положення теорії музики, гармонії, поліфонії; здатність до теоретичного аналізу музичних творів різних форм, жанрів і стилів; сформованість музично-теоретичного тезаурусу.

Навчальна дисципліна «Історія музики та народна музична творчість» охоплює вивчення творчості видатних зарубіжних композиторів від старовини до сучасності в хронологічному порядку, що виховує у студентів історичний підхід до явищ світової культури і розвиває у них логічне, асоціативне мислення.

В цілому послідовність тем у програмі передбачає проведення порівняння художніх явищ, які розглядаються на суміжних заняттях, із з'ясуванням їх спільних та відмінних рис.

Порядок вивчення тем та музичних творів у курсі «Історії музики та народна музична творчість» передбачає варіантність втілення програми. В залежності від рівня підготовленості студентів, можливостей викладача у виборі музичних ілюстрацій, наявності підручників та посібників здійснюється вибір творів для вивчення.

У всіх варіантах кількість тем є обов'язковою, а кількість вивченого матеріалу може зменшуватися або збільшуватися в залежності від залучення додаткових творів.

У програмі зазначається загальна кількість годин на ту або іншу тему,

розподіл на лекційні та практичні заняття, а також години для самостійної роботи студентів.

На семінарських заняттях рекомендовані такі форми роботи: слухання музики з подальшим аналізом твору або окремих засобів виразності; складання анотації до певного музичного прикладу; складання питань з теми для формування навичок проведення бесіди у дитячій аудиторії; відшукування паралелей у живопису, літературі, поезії тощо; виконання окремих творів або їх фрагментів самими студентами (наприклад, нескладних романсів, фортепіанних мініатюр або полегшених перекладів симфонічних творів); самостійне опрацювання студентами нескладних тем (або окремих розділів); засвоєння музичної термінології (оформлення словника музичних термінів, і не тільки їх коротке тлумачення, а й більш розгорнуте пояснення).

В процесі вивчення предмету велика увага приділяється контролю знань. Контроль передбачає як перевірку знання теоретичного матеріалу, так і засвоєння музичних творів.

Традиційними формами контролю залишаються музична вікторина, семінари, музичне тестування, теоретичне опитування (як усно, так і письмово), аналіз твору за інструментом, а також виконання на фортепіано (голосом) окремих музичних тем.

Програмні результати навчання

- Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати в команді. Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами.
- Володіння навичками самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет та методами його оброблення із засосуванням сучасних музично-інформаційних технологій.
- Здатність застосовувати знання з історії і теорії музики, гармонії, аналізу музичних творів у навчальній, виховній та культурно-освітній роботі в загальноосвітній школі. Володіння методами розвитку в учнів музичних здібностей та формування елементарних музично-теоретичних знань. Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері музичного мистецтва та музичної педагогіки. Мисленнева активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна	заочна

		форма навчання	форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 “Освіта/Педагогіка”	дисципліна	
	Спеціальність: 013 “Початкова до освіти”		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		4-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		7-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3год. самостійної роботи студента – 3 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	12 год.	
		Практичні, семінарські	
		18 год.	.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60год.	
Індивідуальні завдання: __ год.			

		Вид контролю: залік
--	--	---------------------

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – аудиторні заняття – 34 %, самостійна робота – 66 %;

для заочної форми навчання – аудиторні заняття – 11%, самостійна робота – 79%.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма					заочна форма								
	усього го	у тому числі					усього го	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	30	12	18			60	10	4	6					80
Модуль 1														
Змістовий модуль 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА (НАЙДАВНІШІ ЧАСИ — ПОЧАТОК ХІХ СТ.)														
Тема 1. Витоки українського музичного мистецтва: народне музичне мистецтво.	4	2	2			8	2							14
Тема 2 <i>Родинно-побутовий фольклор</i> Календарна-обрядовість що складається з трьох	6	2	4			10		2						12

циклів: зимового, весняного та літньо–осіннього												
Тема 3.Український ренесанс. Музичне мистецтво українського Ренесансу:Розвиток нових фольклорних жанрів.Розквіт церковної монодії	4	2	4			12		2				14
Разом за змістовим модулем 1	14	6	10			30	2	4				40
Змістовий модуль 2. . Організаційно-технологічне забезпечення соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи												
Тема 1. . Розвиток церковного музичного мистецтва у періоди Середньовіччя (IX–XVII ст.) та Ренесансу (друга половина XV – початок XVII ст.).	4	2	4			10	2					14
Тема 2 Українське музичне мистецтво у другій половині XVIII ст.: жанри, творчі постаті.	4	2	2			12		2				14
Тема Українське музичне мистецтво у другій половині XVIII ст.: жанри, творчі постаті. Ведель, М.Березовський ,	4	2	2			8						12

Д.Бортнянський												
Разом за змістовим модулем 2	16	6	8			30	4	2				40
<i>Усього годин</i>	30	12	18			60	4	6				80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема. Розвиток народного музичного мистецтва у періоди Середньовіччя (IX–XV ст.) та Ренесансу (друга половина XV – початок XVII ст.).	4
2	Музичне мистецтво українського Ренесансу: Розвиток нових фольклорних жанрів. Розквіт церковної монодії	2
3	Тема. Розвиток церковного музичного мистецтва у періоди Середньовіччя (IX–XVII ст.) та Ренесансу (друга половина XV – початок XVII ст.).	4
4	Українське музичне бароко, жанр партесного концерту, М. Ділецький (XVII – перша половина XVIII ст.)	2
5	Українське музичне мистецтво у другій половині XVIII ст.: жанри, творчі постаті.	2
6	Значення церкви для розвитку мистецтва у зазначеному періоді. Візантійський вплив на формування церковного обряду.	2
7	Світська музика Максима Березовського. Світська музика Дмитра Бортнянського.	2
		18

. 6.1. Самостійна робота (денна форма навчання)

Тема	Зміст завдання	Години	Література	Бали
	Прослухати запис	12	Див.	5

1 Витоки українського музичного мистецтва: народне музичне мистецтво.	українських народних пісень у виконанні ансамблю «Древо» З підручника Л. Корній «Історія української музики та народної музичної творчості» Законспектувати «Тему №		літературу до теми	
.2. Розвиток народного музичного мистецтва у періоди Середньовіччя (IX–XVII ст.) та Ренесансу (друга половина XV – початок XVII ст.)	Прослухати записи церковної музики зазначеного періоду. З підручника Л. Корній «Історія української музики» законспектувати Тему № 3.	12	Див. літературу до теми	5
3.Розвиток церковного музичного мистецтва у періоди Середньовіччя (IX–XVII ст.) та Ренесансу (друга половина XV – початок XVII ст.).	Прослухати записи церковної музики зазначеного періоду.З підручника Л. Корній та Б. Сюті «Історія української музичної культури» законспектувати Тему № 3 «Від Середньовіччя до музичної культури Нового часу».	12	Див. літературу до теми	5
4.Українське музичне бароко, жанр партесного концерту, М. Ділецький (XVII – перша половина XVIII ст.)	Прослухати «Воскресенський канон» М. Ділецького. Опрацювати статтю В. Протопопова «Николай Дилейкий и его «Музыкальная грамматика». Опрацювати вступний розділ роботи Н. Герасимової-Персидської «Партесный концерт в истории музыкальной культуры», та розділ Микола Ділецький та	12	Див. літературу до теми	5

	його трактат “Грамматика пения мусикийского или известные правила в слозе мусикийском” монографії О. Олексюк «Українська мова для митці			
5.Українське музичне мистецтво у другій половині XVIII ст.: жанри, творчі постаті	З підручника Л. Корній«Історія української музики»Законспектувати Теми №6-7. Опрацювати Тему 5«Музична культура удругій половині XVIII» .Прослухати духовний концерт М. Березовського «Не отвержимене»; духовний концерт Д.Бортнянського № 32;духовний концерт А. Веделя.	12	Див. літературу до теми	5
		60		

Плани Семінарських занять

Семінарське заняття № 1-2.

Тема 1-2. Розвиток народного музичного мистецтва у періоди Середньовіччя (IX–XV ст.) та Ренесансу (друга половина XV – початок XVII ст.). (2 год.)

1. Історична ситуація на українських землях у період IX–XV ст.
2. Хронологічні межі середньовіччя у проекції з загальноприйнятою західноєвропейською хронологізацією.
3. Хрещення Русі і зміни, що відбулися у жанрах календарно-обрядових пісень.
4. Билинний епос.
5. Дзвонарське мистецтво, скоморохи.
6. Нові жанри народної творчості у період з друга половини XV – початок XVII ст.
7. Особливості жанру дум та історичних пісень.

Семінарське заняття № 3-4

Тема.3-4 Розвиток церковного музичного мистецтва у періоди Середньовіччя (IX–XVII ст.) та Ренесансу (друга половина XV – початок XVII ст.). (2 год).

1. Значення церкви для розвитку мистецтва у зазначеному періоді.
2. Візантійський вплив на формування церковного обряду.
3. Структура православної літургії.
4. Жанри церковної музики.
5. Системи нотацій церковної музики.

Семінарське заняття № 5

Тема.5. Українське музичне бароко, жанр партесного концерту, М. Ділецький (XVII – перша половина XVIII ст.) (2 год).

1. Особливості українського бароко.
2. Жанр партесного концерту: витоки, типи, композитори.
3. Творчий портрет М. Ділецького.
4. Педагогічна діяльність М. Ділецького.

Семінарське заняття № 6-7.

Тема. Українське музичне мистецтво у другій половині XVIII ст.: жанри, творчі постаті. (4 год)

1. Світська музика Максима Березовського.
2. Світська музика Дмитра Бортнянського.
3. Симфонія Максима Березовського: особливості музичної композиції
4. Соната для клавіру Дмитра Бортнянського: особливості музичної композиції

Семінарське заняття № 8-9

Тема: Українське музичне мистецтво у другій половині XVIII ст.: жанри, творчі постаті. (4 год)

Опера «Сокіл» Дмитра Бортнянського: будова, драматургія. Слухання та обговорення стильових особливостей опери.

7.МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні:* лекція, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні:* слухання, вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8.СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Історія української музики та народної музичної творчості» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.
2. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види контролю.
3. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано.

.У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, співбесіда, іспит.

Методи письмового контролю: модульне письмове опитування; повідомлення, доповідь, реферат.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Оцінка за стобальною шкалою

Значення оцінки

A 90–100 балів Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з,можливими, незначними недоліками.

B 82 – 89 балів Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок

C 75 – 81 бал Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок

D 69 – 74 бали Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків,

достатній для подальшого навчання або професійної діяльності

E 60 – 68 балів Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX 35 – 59 балів незадовільно з можливістю повторного складання

F1– 4балів - **Незадовільний** рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються під час індивідуальних занять.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У таблиці представлено розподіл балів, що присвоюються бакалаврам упродовж вивчення дисципліни «Історія української музики та народна музична творчість».

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

9.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Опорні конспекти лекцій; навчальні посібники; робоча навчальна програма; контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів; комплект друкованих завдань для підсумкового контролю); завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Історія української музики».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Корній Л. Історія української музики / Л. Корній. — Київ-Харків-Нью-Йорк : видавництво М.П. Коць, 1996. — Т.1. — 314 с.
2. Корній Л. Історія української музики / Л. Корній. — Київ-Харків-Нью-Йорк : видавництво М.П. Коць, 1998. — Т. 2. — 388 с.
3. Корній Л. Історія української музики / Л. Корній. — Київ-Харків-Нью-Йорк : видавництво М.П. Коць, 2001. — Т. 3. — 480 с.
4. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури : підручник для студентів вищих навчальних закладів / До 100-річчя Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. – К. : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2011. — 736 с.

5. Сердюк О. Українська музична культура: від джерел до сьогодення (Навч.монографія) / О. Сердюк, О. Уманець, Т. Слюсаренко. – Харків : Основа, 2002. – 400 с.

Додаткова

1. Герасимова И. Николай Дилецкий : творческий путь композитора XVII века : диссертация ... кандидата искусствоведения : 17.00.02 / Герасимова Ирина Валерьевна; [Место защиты: Рос. акад. музыки им. Гнесиных].— Москва, 2010.—394 с.
2. Завальнюк А. Микола Леонтович. Листи, документи, духовні твори. До 130-ї річниці від дня народження / А. Завальнюк. — Вінниця : НОВА КНИГА, 2007. — 272 с.
3. Історія культури давнього населення України. / Історія української культури в 5-ти томах. — К., 2001. — Т.1. — 559 – 670.
4. Історія української культури. У 5-ти томах. – Т.3. – К., 2003. – С. 833-1027.
5. Качмар М. І. Структурна організація піснеспівів церковної монодії на основі порівняльного аналізу візантійської, слов'яно-руської та київської нотацій —Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства зі спеціальності 17.00.03 — Музичне мистецтво. — Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка, Львів, 2015.
6. Кияновська Л. Українська музична культура / Л. Кияновська. — К. : ДМЦНЗКМ, 2002. — 160 с.
7. Кутасевич А. Актуальні питання дослідження духовно- музичних спадщин Степана Дегтярьова й Артема Веделя / А. Кутасевич. — Інтернет ресурс — точка доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pvmp_2013_38_21.pdf
8. Степаненко М. Статті. Дослідження. Спогади / М. Степаненко. — К. : Гроно, 2016.— 216 с.
9. Тилик І. Релігійно-містичні аспекти творчості А. Веделя / І. Тилик. — Інтернетресурс — точка доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvnau_fil.n_2015_225_16.pdf
10. Якубовський В. І. Український вертеп: інтертекстуальний аспект [Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.07 / Якубовський Віталій Ігорович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2013. — 22 с.